

PARTICIPACIÓ, COMUNICACIÓ i AUDIOVISUALS

1. Introducció

La proposta d'anàlisi presentada sota el nom de "Participació, comunicació i audiovisuals" planteja part del seu treball des de la cooperació entre l'Observatori Internacional de la Democràcia Participativa (OIDP) i l'Observatori de Pràctiques Participatives (OPP) - Povos, que, en aquesta secció, és dinamitzat des del Centre d'Estudis Socials de l'Universitat de Coimbra (CES, <http://www.ces.uc.pt>) i la Fundació d'Estudis Ciutadans, vinculada a la Federació Regional d'Associacions de Veïns de Madrid (FRAVM, <http://www.aavvmadrid.org>).

La imatge, l'audiovisual, en totes les seves materialitzacions és alguna cosa més que un artefacte purament visual: *"es la pràctica social material que produeix certa imatge i que la inscriu en cert marc social particular i que involucra creadors i receptors, productors i consumidors tot posant en joc una sèrie de sabers i de disposicions que excedeixen, en molt, a la imatge en qüestió"*¹. Tota aquesta complexitat ens situa davant una multitud de possibilitats, no només d'anàlisi sinó també d'experimentació de les múltiples interaccions que existeixen i poden existir entre la comunicació i la participació.

Part dels interessos que hi ha al darrere d'aquesta línia de treball ténen a veure amb els elements pràctics i de reflexió sobre la comunicació que s'han anat articulant des dels observatoris de la comunicació i des de les pràctiques del periodisme (entès en sentit ampli i no només com a periodisme escrit) alhora que prenen en especial consideració la part més activa de la comunicació, nucleada al voltant dels observatoris - "veedurías" - de la comunicació, que es defineixen com *"no només manifestacions de la política comunicativa sinó llocs de construcció de ciutadania. Es presenten com metàfores relacionades amb els moviments de democratització de la societat que aspiren a aconseguir articular-se amb projectes socials polítics més amplis"*². També té a veure amb el com aquests elements poden ajudar a comprendre les relacions entre "observar i construir la comunicació" amb "observar i dinamitzar la població".

2. Objectius

L'objectiu fonamental d'aquest treball s'ha presentat en la introducció però requereix de concrecions; en aquest cas la concreció es refereix a la temàtica de la Conferència de l'OIDP a celebrar a La Paz i que se centra en les relacions entre participació i interculturalitat.

Aquest tema és l'àmbit central d'anàlisi a partir del qual es despleguen els següents eixos de treball, que estructuren els objectius d'aquest grup:

- **Comunicació i participació:** Aquest camp d'anàlisi es refereix als elements positius i als reptes de la relació entre participació i audiovisual. És a dir, veure quins són els usos que es donen al documental o a l'audiovisual en relació als processos participatius: si serveixen merament per a il·lustrar una experiència, per dinamitzar un procés, quan es posen en marxa, amb quins recursos, quines estratègies poden ser útils per al debat etc. Es busca desenvolupar una proposta d'anàlisi per a plantejar un debat sobre aquestes relacions a la reunió de l'OIDP a La Paz, així com sobre la diversitat de processos participatius que recorren al documental i

¹ Dussel, Ines (2006). *Educar la mirada* (pag. 287), en Dussel, Inés y Gutiérrez, Daniela (coords): "Educar la mirada, Políticas y Pedagogías de la imagen", Ed. FLACSO, Buenos Aires.

² Rei, Germán (2005). *Ver desde la ciudadanía* (pag 12), en "Veedurías y Observatorios. Participación Social en los Medios de Comunicación". Ed La Tribu, Buenos Aires.

a l'audiovisual abraçant des d'aquells realitzats des dels moviments socials a pràctiques més procedents de les institucions.

- **Possibilitats de la comunicació (sobretot del documental) en la participació:** té relació directa amb el punt anterior. Es tractaria de presentar línies de reflexió sobre per què vincular ambdues qüestions i per què és important fer-ho. A més a més, és necessari insistir en la diversitat de nous llenguatges immersos en la producció de l'audiovisual, les noves i diverses narratives que estan trobant el seu espai en l'audiovisual (per exemple l'abundància de produccions elaborades per grups indígenes), els actors que ajuda a incorporar (per exemple els joves), etc.
- **Educació i comunicació:** En aquest sentit, dins de les múltiples articulacions existents entre la participació i l'audiovisual, les estratègies que es posen en marxa des de l'educació (en l'esfera de l'educació comunicació principalment) poden resultar molt il·lustratives i suggerents per al debat. Com succeeix amb altres qüestions, és interessant concretar-ho en temàtiques determinades que serveixin de disparador per a la reflexió.
- **El rol del documental/audiovisual en la distribució de les esferes públiques:** es tracta de focalitzar en aquesta direcció part de l'anàlisi sobre les virtuts i riscos de les pràctiques de la comunicació - informació i de les diferents estratègies posades en marxa.
- **Construcció d'indicadors i metodologies d'anàlisi:** És necessari determinar quin pot ser el mètode d'anàlisi per al qual es pugui utilitzar aquest recurs (tant si s'analitza l'audiovisual com a tal o si s'utilitza el mateix com un element més per a l'anàlisi del procés que il·lustra). Per a mostrar part d'aquest treball és necessari aprofundir en com mostrar numèricament i qualitativament el tema de les *representacions*. És a dir, que sigui un instrument per a il·lustrar com i de quina manera apareixen els temes en els documentals, qui els exposa, quins recursos utilitzen, amb quines qüestions es posen en relació etc.

3. Metodologia

- **Treball tecnològic:** realitzar el subtítol dels documentals en funció de la/les llengua/es que es determinin com a necessàries per a la seva difusió. Desenvolupament del llistat de reproductors necessaris així com altres necessitats tecnològiques. Muntatge dels documentals que es mostrin a La Paz.
- **Treball metodològic:** es duria a terme en col·laboració entre OIDP i OPP POVOS i faria referència als objectius anteriorment assenyalats.
- **Treball de recopilació:** acabar la base de dades de material audiovisual de l'OPP, demanar els materials als municipis de l'OIDP, elaborar un format de fitxes d'acord amb els *meta-files* (arxius) que ordenen l'OPP, elaborar la presentació dels documentals (fitxes a distribuir) que s'exhibiran a La Paz.
- **Bones pràctiques:** es realitzarà una selecció de pràctiques especialment significatives, ja sigui per l'experiència que il·lustren o pel desenvolupament de l'estratègia audiovisual.
- **Treball de difusió:** detecció de festivals de cine en els que es puguin mostrar els materials seleccionats, determinant incús categories a ser premiades.

4. Productes

- Fitxa d'anàlisi de documentals, accessible des d'entorns telemàtics.

- Base de dades i mediateca.
- Presentació i taller a la Conferència de l'OIDP a La Paz el mes de novembre de 2008.
- Elaboració de materials - guies per a l'utilització de recursos de comunicació i audiovisuals en el camp de l'interculturalitat i la participació.

5. Cronograma

MES	ACTIVIDADES
<i>Juliol - Agost</i>	<p>Difusió de la proposta entre els membres de la xarxa, recollida de materials nous i revisió dels ja existents.</p> <p>Inici dels treballs de preparació de la proposta a presentar a La Paz sobre el tema de la comunicació-participació-interculturalitat.</p> <p>Visionat de materials. Subtitulació del material obtingut.</p>
<i>Setembre</i>	<p>Reunió OIDP-OPP POVOS. Selecció dels documentals i dels materials sobre els que es treballarà en dita reunió, base per a la posterior sessió de La Paz.</p> <p>Continuació de les tasques anteriors.</p> <p>Coordinació OIDP Barcelona/ La Paz.</p>
<i>Setembre - octubre</i>	<p>Fí del treball d'elaboració de les fitxes i organització de la base de documentals.</p> <p>Coordinació per a l'elaboració del taller a La Paz.</p> <p>Conclusió dels preparatius amb vistes a La Paz.</p>
<i>Novembre</i>	<p>Presentació.</p> <p>Coordinar amb els municipis membres de l'OIDP la cerca de Festivals de Cine susceptibles de tenir una secció en la que poder encaixar les propostes (s'hauran d'anar concretant els ítems i factors de tal concurs).</p>